

Leaflet 37 september 2022 **Mussen, en mussen die geen mussen zijn**

Nederland kent twee soorten "echte" mussen. De meest bekende is de huismus, al heel lang de meest voorkomende vogelsoort in ons land. Een enkele keer wordt de huismus van de topositie verdrongen door de merel, maar nu is hij weer de meest algemene. Dit komt ook doordat de merel getroffen werd door een nare ziekte die de afgelopen jaren veel merels het leven kostte.

Huisumus man

Huisumus vrouw

Echter, met de huismus gaat het helemaal niet goed. Hij is een echte cultuurvolger. Hij leeft in de nabijheid van mensen, maar houdt vooral van de menselijke leefwijze van pakweg 50 jaar geleden. De mens leeft tegenwoordig vooral in moderne huizen met veel betonplaten, isolatie etc. in plaats van huizen met dakpannen met volop nestgelegenheid voor huismussen. De mens van tegenwoordig is veel te netjes voor de huismus. Die houdt van rommel en vindt daar ook zijn voedsel.

De huismus is een uitgesproken standvogel en volledig aangepast aan zijn omgeving. De meeste brengen hun hele leven door binnen 1 vierkante kilometer. Er vallen opvallend weinig slachtoffers in de winter, omdat mussen een hoge aaibaarheidsfactor hebben en slim zijn. Ze worden dan ook veelvuldig gevoerd door mensen. De belangrijkste bedreiging wordt gevormd door katten. Door de minder gunstige broedgelegenheid is het aantal broedparen gedaald tot ca. 800.000 in tegenstelling tot de 2 miljoen nog niet zo heel lang geleden. Speciale mussenkasten waar diverse paren in broeden bieden uitkomst.

Het enige naaste familielid in ons land is de ringmus, die ook op ons park voorkomt. Het is een boerenlandvogel, iets kleiner dan de huismus. Terwijl laatstgenoemde in kleine kolonies broedt, maakt de ringmus meestal gebruik van boomholtes of nestkasten (zelfde maat als voor de koolmees). Ringmussen houden wel van gezelschap, dus leven ze in groepjes, ook samen met andere soorten. Door verlies van habitat gaat de ringmus ook behoorlijk achteruit. Ik zie ze op het park ook per jaar steeds minder. Het aantal broedparen in Nederland bedraagt ongeveer 50.000, een achteruitgang van 60% sinds de jaren '70.

Ringmus

Dan nog twee mussen die geen mussen zijn. Ze hebben de benaming mus gekregen vanwege hun bruine uiterlijk. De meest voorkomende is de heggemus, een klein vogeltje dat altijd rondscharrelt op de grond en absoluut niet schuw is.

Heggenmus geluid

Heggenmussen zie je het hele jaar door in de buurt van mensen. Terwijl de "echte" mussen zaadeters zijn is de heggemus vooral een insecteneter. Het is een rustig vogeltje behalve in het voorjaar. Er zijn weinig vogels zo actief met baltsen en paren en hij is berucht als overspelig type. Het aantal broedparen bedraagt ca. 200.000 en ze nemen toe. Tenslotte is er nog de grasmus, maar die zal ik behandelen in een ander leaflet over zomervogels.

Een bijdrage van Dick Wilhelm